

Ali me boste vzeli s seboj?

Ali me boste vzeli s seboj na križev pondeljek na semenj v mesto? Tako je izpraševal in prosil Podlogarjev Tonček strica že cel april. In stric, ki so radi imeli Tončka, so mu obljubili: „Če bo le lepo vreme, pa te vzamem. Peljala se bova s kobilico.“

In Tonček je štel dni, kdaj bo prišel težko pričakovani križev pondeljek. In lahko se ga je tudi veselil. Saj ni bil še nikdar v mestu, in v mestu so velike hiše in vidi se marsikaj — tako so mu vsaj pripovedovali stric. Najbolj daleč je bil v Semiču, uro daleč od svoje vasice Čermošnjic. Sedaj pa pojde s stricem v mesto, ki je skoraj tri ure daleč, trikrat tako daleč kakor Semič. Tako je računal Tonček v svoji mladi glavici in je komaj čakal križevega pondeljka.

No, končno je vendar prišel zaželeni dan. Sedla sta s stricem na voziček, in že je oddrdal po mirni vasici in dalje po beli cesti. Stric so pripovedovali Tončku po poti pravljice in pripovedke, in tako sta se kmalu pripeljala na hrib, s katerega se vidi lepo Novo mesto.

Začudil se je Tonček; toliko hiš skupaj še ni videl nikdar. Urno je stekla kobilica po položnem klančku, in že sta se peljala čez dolg most, čez mirno, široko Krko.

„Stric, ta voda je pa dosti širja kot naš potok,“ je rekel deček.

„Kaj pa, ko bi videl šele morje; potem bi šele strmeli; morje je pa še milijonkrat širje. To je tako široko, da se nič čez ne vidi,“ so modrovali stric; Tonček je pa molčal in si slikal, kako široko mora biti morje, o katerem pravijo stric, da je milijonkrat širje kot ta že tako široka reka.

Dala sta kobilico v hlev velike gostilne in šla na trg — na semenj.

Tu se je odprlo Tončku novosti! Na obeh straneh široke ceste visoke hiše, kakor cerkvice v Čermošnjicah, še više so se zdele Tončku. In hiša se drži hiše, da je vsa stran kakor ena sama velika palača.

Skoraj v vsaki hiši pa prodajalna z velikimi okni in izložbami. V oknih so pa naložene reči, kakršnih še ni Tonček videl. Tudi v Črmošnjicah je štacuna, a ima majhno okno, in notri je izloženih samo par škatelj cikorje in par sveč.

Ob hišah skozi po vsem trgu pa so razpeti beli šotori. Tu prodajajo usnjarji kože, pa vpijejo in hvalijo svoje blago. Tam zopet je razložil suktnjar svojo kramo in razobesil svilene rute. Ustavila so se dekleta in izbirajo, katera bo lepša za procesijo o sv. Telesu. Tam so zopet dežnikarji, tu zopet sladkarije, tu igrače. Tam v kotu kliče Jud pod velikim belim dežnikom, kaže lepe reči in vpije na vse grlo: „Vse po deset, pri meni vse po deset!“ Tam v kotu pa je razpostavil Ribničan svojo „lončeno robo“: piskre in piskrce, kože in kozice, lonce in lončke, skleda in skledice. V rokah drži velik lonec, klenka nanj s kazalcem in vpije: „Hoj, žene in dekleta! Kupite, kupite skled, loncev, koz! Fina roba, v Rakitnici sezidana! Vsak moj lonec poje kakor zvon. Hoj, žene in dekleta, kupite!“ Okrog šotorov pa se gnetejo ljudje, izprašujejo za ceno, govorijo o draginji, se pogajajo in plačujejo. Po cesti se premikajo vozovi, prodajalci z volmi in kravami, sredi tam jahta cigan na suhem konju, vihti bič in kriči na ves glas: „Hôp, hôp!“ Za njim pa se pomika gruča pisano oblečenih cigank in rjavih ko-drastih cigančkov.

Vse to je opazoval Tonček z radovednimi očmi in gotovo bi se bil izgubil, da se ni venomer držal strica za suktnjič.

Ko so stric že kupili par grabljišč in nekaj usnja za dom, sta se ustavila pred klobučarjevo razložbo.

„No, kakšen klobuček bi rad, Tonček; le izberi si enega, da ga boš imel pri procesiji o sv. Telesu,“ so rekli stric. Tonček jih je hvaležno pogledal, a težko mu je bilo izbirati med toliko množico klobukov. Vsi so mu ugajali, vse bi bil rad, a samo enega sme. Naposled se odloči za zelen klobuček, z zelenim trakom in z lepimi modrimi in rdečimi peresi; stal je dvajset grošev.

Pokril ga je povrhu starega in stopal s stricem moško kot še nikdar.

Kupili so mu tudi lepega konja za pet grošev, prav takega, kakor ga ima učiteljev Mirko.

Malo sta še hodila po mestu gorindol med šotori, nato pa se odpravila domov. Moško se je držal Tonček na vozu, posebno ko se je peljal čez domačo vas Črmošnjice. To so ga gledali tovariši! In kaj bi ga tudi ne? Saj je imel na glavi nov zelen klobuček z modrim in rdečim perjem, v roki pa lepega konja, kakor ga ima samo učiteljev Mirko.

Bogumil Gorenjko.

Jurčkova zgodba.

Kar naenkrat, kar čez noč so se ogrnile lipe v opojno dišeče cvetje, kar naenkrat so se naselile v njihovih vrhovih pridne čebele in začele so šumeti tako uspavajoče, da bi potnik nehote položil poleg sebe popotno palico, popotno culo bi dejal pod glavo in bi zaspal tako sladko kot še nikdar.

In takrat ko so razcvetele lipe, si je zaželel Robidov Jurček belih desetih. Sosedov Nace mu je pravil, kako drago se prodaja lipovo cvetje v trgu pri Otavčanu. „Kaj ti nič ne nabiraš?“ ga vpraša.

„Kaj nabiram,“ začudeno pogleda Jurček. „No, kaj še nič ne veš? Otavčan kupuje lipovo cvetje po kroni kila, seveda mora biti suho. Potem ga pošljejo tja daleč čez morje, kjer ne rastejo lipe, da ga kuhajo za zdravila. Nabiraj, nabiraj! Jaz sem ga že nabral za pet kron. In še polno peč ga imam.“

Tako je govoril Nace in vzbudil v Jurčkovem srcu veliko hrepenenje po belih desetih ali morda celo kronicah. Kaj bi z denarjem, se niti vprašal ni, ampak lepo se mu je zdelo, če bi mogel reči: „To je moje, to sem si prislužil jaz sam, in nihče mi ni podaril.“

Tako je mislil celo popoldne naš Jurček o svetlih desetih, o lipah, o dobrem Otavčanu v trgu, ki tako drago in bogato plačuje pest lipovega cvetja.